

de waarde van het werkje door tal van teekeningen en uitnemend geslaagde gekleurde platen, vervaardigd door dr. BOITEL. Dat het boek is tot stand gekomen in de kliniek van een zoo nauwgezet clinicus als prof. L. MICHAUD, die het een voorrede meegaf, is een waarborg voor zijn deugdelijkheid.

HIJMANS VAN DEN BERGH.

F. L. MEYER, *Krankheiten des Säulingsalters, einschliesslich Ernährungs-pathologie und Therapie*. Zweites Heft Kinderheilkunde der diagnostischen und therapeutischen Irrtümer und deren Verhütung. Leipzig 1924. G. THIEME. bladz. 256.

Na een korte inleiding is MEYER onze gids op het zeer moeilijke gebied der ziekten van de pasgeborenen en op elke bladzijde blijkt zijn groote ervaring en voorzichtige diagnostiek. Telkens weer wordt men getroffen door juiste opmerkingen en goede raadgevingen. Ik wil hier slechts aanstippen de beteekenis, die de schrijver hecht aan de, vrij algemeen als onschuldig beschouwde, groeistuiptjes, maar die volgens hem in vele gevallen de uiting zijn van zeer kleine hersenbloedingen; verder mededeelen het goede gevolg, dat men bij naveldiphtherie kan hebben van penseelen met 1 pCt. trypaflavineoplossing. Nadrukkelijk wordt de aandacht gevestigd op het feit, dat bij te vroeg geboren reeds zeer vroegtijdig tetanie kan voorkomen, die zich dan openbaart in stuipen, terwijl de electriche en mechanische prikkelbaarheid nog normaal kunnen zijn. Bij die stuipen geeft hij aan urethaan de voorkeur boven chloralhydraat. Wanneer MEYER echter zegt, dat de transitoire koorts der pasgeborenen in de laatste jaren door REUSZ en HELLER is ontdekt, dan geloof ik, dat hij o.a. den Amerikaanschen kinderarts EMMETT HOLT onrecht aandoet.

Nu volgt het derde en grootste gedeelte van het boek: de fouten bij de physiologie en pathologie der voeding, maar eigenlijk wordt hier veel meer gegeven, namelijk de geheele voedingsleer van den zuigeling. MEYER zegt met zekeren trots, de tijd is voorbij, dat wij moesten *probeerden*, welk voedsel een zuigeling verdraagt. Ik geef hem daarin gaarne gelijk, maar... wat al opvattingen, wat al theoriën hebben wij vastgehouden en weer losgelaten met de vaardigheid van hydrolabiele zuigelingen! Wij hebben gebeefd voor eiwit, gesidderd voor vet, gerild voor suiker; men heeft ons zóó ongerust gemaakt voor overvoeding, dat MEYER nu niet krachtig genoeg kan waarschuwen tegen de gevaren van den honger, en dat geconcentreerde voedingsmiddelen als Dubo (volle melk + 17 pCt. suiker) en het botermeelmengsel algemeen in gebruik geraken. Wie onzer vroeger pap durfde voorschrijven, voordat het kind ten minste een half jaar oud was, liep gevaar voor onwetend te worden gehouden; na de 2de maand zegt MEYER kan men gerust eenmaal daags pap gegeven. De bloemlezing ware nog een poosje voort te zetten en zij zou inderdaad beschamend zijn, ware het niet, dat wij ten slotte een soliede winst mogen boeken.

Scheurbuik bij zuigelingen (ziekte van BARLOW) zien wij tegenwoordig zelden meer; de wijziging in onze opvattingen heeft ook gemaakt, dat het vitamine C vroegtijdig en in voldoende hoeveelheid

wordt gegeven. Eenige jaren geleden hebben MEYER en NASSAU gewezen op het voorkomen van zeer kleine huidbloedingen bij zuigelingen van ongeveer een half jaar oud en die vooral bij infecties verschijnen. Zij beschouwen deze en ook de hardnekkige anorexie, welke die kinderen soms vertoonen, als een begin van scorbuut, dat dadelijk geneest, als men sinaasappelap en tomaten geeft. Ook in dit boek komt MEYER hierop uitvoerig terug. Vermoedelijk zijn hier wel plaatselijke factoren in het spel; ook nadat onze aandacht er op gevestigd is, zien wij die bloedingen in het Kinderziekenhuis weinig of nooit.

De jonge arts, die het geschrift van MEYER tot zijn geestelijk eigendom heeft gemaakt, zal „vertrouwd zijn bij zuigelingen”, maar slecht de meer ervaren kan ten volle waardeeren, welk een mooi en wijs boekje dit is.

CORNELIA DE LANGE.

H. ZWAARDEMAKER, *L'Odorat*. G. DOIN. Paris. 1925.
Prijs 15 frcs.

Wat is het toch een genot een boek te lezen over een onderwerp, dat de schrijver bijkans geheel zelf gemaakt heeft! Wie het vorige boek van ZWAARDEMAKER „*der Geruch*” (1895) gelezen en genoten heeft, zal met vreugde deze geheel omgewerkte Fransche uitgave zien verschijnen. Alle nieuwste en nieuwe onderzoekingen van den schrijver en van de Utrechtschē school, meestal verschenen als mededeelingen in de verslagen der K. Akademie van Wetenschappen, zijn hier opgenomen en verwerkt tot een harmonisch geheel. Zoo vindt men in het korte en heldere hoofdstuk over de physische eigenschappen der reukstoffen geheel uitgewerkt de beschrijving der merkwaardige verschijnselen van de electriche lading, die hun toekomt, voorts de uitkomst van het onderzoek naar de diffusiesnelheden der reukstoffen bepaald o.a. in de camera inodorata.

In het hoofdstuk olphactometrie vindt men de nieuwste door ZWAARDEMAKER aangegeven toestellen beschreven en afgebeeld. De afbeeldingen zijn helaas heel wat minder mooi dan in zijn leerboek!, maar toch is het prettig ze alle hier in hun verband met de physiologie van den reuk achter elkaar te aanschouwen. De reukvermoeienis is met zorg behandeld. De indeeling der reukstoffen is uitvoerig weergegeven en aangevuld.

Ook de bijdragen van andere schrijvers tot de reukphysiologie zijn telkens vermeld. Jammer genoeg zijn de merkwaardige opstellen van VON SKRAMLIK in *Naturwissenschaften* pas verschenen, nadat het boekje reeds voltooid was. Hoe gaarne had men ook daarover ZWAARDEMAKER'S oordeel vernomen!

Vat ik mijn indruk samen, dan mogen wij ons gelukkig prijzen in de zoo verdienstelijke reeks der „*Encyclopédie scientifique*” thans in ZWAARDEMAKER'S boekje een beknopte en toch volledige handleiding over den reuk te bezitten, welke den lezer die eigenaardige wereld van weinig-bewuste gewaarwordingen opent en zijn verstand voedt met tal van bewonderenswaardige oorspronkelijke denkbeelden en scherpzinnig bedachte proeven.

G. VAN RIJNBK.